

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

3 Vtrum de ratione passionis sit actualis inhæsiō vel aptitudinalis tantum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)

scindi actione & passione, & quid hæ intelligantur addere motui sic concepto: non enim addunt modos ex natura rei distinctos, sed respectus quosdam transcendentales, qui sunt veluti differentie, aut potius modi etiam transcendentales ratione distincti, complentes eum ratione fluxus, seu viæ rationem actionis, seu passionis.

XXI.
Dicitur enim
omnium
conclusio.

Atque ex his satis explicatum manet quid passio sit & qua ratione genus speciale constituat, & ut Gilbertus Porretanus dixit, omnia quæ de actione dicta sunt, eadem conuenire possunt in passionem habitudine tantum mutata, & ideo ea hic repetere necessarium non erit.

SECTIO III.

Virum de essentia passionis sit actualis inhesio, vel aptitudinalis tantum.

I.

Quamuis hæc quæstio videatur communis omnibus accidentibus, habet tamen specialem difficultatem in passione, à paucis tractatam, quam prætermittere non debuimus.

Rationes dubitandi.

II.

Ratio ergo dubitandi est, quia supra dictum est, non esse de ratione accidentis, ut sic actu inherere, sed aptitudine: sed passio est quoddam accidens: ergo de ratione eius non erit actu inherere, sed aptitudine. Responderi potest, passionem non esse tale accidens quæ sit forma aut res distincta à cæteris, sed esse tantum realem modum: de modis autem dictum est supra, non aptitudinalem tantum, sed etiam actualement inhesionem essentialiter includere. Hoc vero non satisfacit, nam modus solum includit essentialiter actualement coniunctionem cum illa re, aut forma cuius est modus, non vero cum subiecto, cui illa forma inheret, nam ab illo realiter distinguitur, & ita etiam poterit realiter ab illo separari, & sine illo conservari: non ergo includit essentialiter actualement inhesionem ad tale subiectum. Exemplo res declaratur, nam figura tantum est modus quantitatis, & ideo respectu illius essentialiter includit actualement unionem, non vero respectu substantiæ, cui inheret quantitas. Sic ergo calefactio passio est quidem modus caloris, & inde recte concluditur essentialiter includere actualement coniunctionem ad calorem, ita ut sine illo esse non possit: non vero propterea includet essentialiter actualement inhesionem ad subiectum caloris, respectu cuius est passio: ergo passio ut passio solum dicit aptitudinalem coniunctionem ad subiectum.

III.

In contrarium autem est, quia actio ut actio dicit habitudinem actualis dependentiæ ad agens, & non tantum aptitudinalis: ergo passio ut passio dicit actualement actionem passi & non tantum aptitudinalis. Patet consequentia, quia ita comparatur passio ad passum, sicut actio ad agens secundum proportionalitatem, nam sicut actio est actus à quo, ita passio est actus eius in quo: non potest autem passio actuare nisi inherendo ergo actualis inherentia, & non tantum aptitudinalis est de ratione eius.

IV.

Nomen passionis actualement inhesionem importat.

In hac re, si vim nominis passionis & passi spectemus non est dubium, quin statim præ se ferant actum & non tantum aptitudinem: non enim vocatur passio, nisi quæ aliquid patitur: pati autem actum significat, & non tantum aptitudinem patienti: ergo passio etiam in rigore significat eam formam quæ actu constituit patientem. Vnde ponamus, Deum producere calorem extra omne subiectum, & illam productionem calefactionem vocemus: certum videtur non posse calefactionem illam proprie vocari passionem, nihil enim per illam patitur, nam terminus

non patitur per productionem, sed fit. Quamuis autem ita statim appareat ex vocis significatione, nihilominus non est in illa tantum sitendum, sed res ipsa intumescit perscrutanda. Diximus enim sepe, in forma, quæ sit in subiecto & ex subiecto, præter entitatis formæ reperiri dependentiam, qua mediante illa forma emanat & pende: ab agente: quam dependentiam prout unitam passio, & afficientem illud, d. cum esse passionem inquirimus ergo, an sicut in forma quæ sit in subiecto distinguuntur duo ex natura rei distincta, scilicet, forma, & unio, ita in ipsa dependentia duo similia distingui possint, scilicet, dependentia ipsa secundum se, prout tendit ad formam, & unio eius ad subiectum. Nam hæc duo distinguuntur in dependentia, sicut forma est separabilis ab unione actuali ad subiectum, ita & dependentia & proportio, & ex ipsa distinctione modali, necessario hoc sequitur.

Atque hinc fit ulterius, ut (quidquid sit de voce passionis (modus ille, seu forma ipsa quæ est passio, non dicat essentialiter unionem ad subiectum, quandoquidem ab illa distinguitur ex natura rei, & est separabilis ab illa: ergo tantum dicit essentialiter aptitudinem, id est, ut sit talis forma apta ad constituendum subiectum patiens, quamuis illud ut sic constituat, nisi quando est illi unita, quamuis fortasse nomen passionis sumptum sit ex ipsa actuali affectione passi, & non ex aptitudinali tantum. Sicut etiam in uniuersum nomen accidentis sumptum videtur ex actuali inhesionem, seu quia accidit, & nomen formæ quia informat, quamuis in re significata essentialis ratio non consistat in actu, sed in aptitudine. Quod autem in dependentia formæ distinguenda sint illa duo ex natura rei, scilicet, substantia dependentiæ, & unio eius ad subiectum, sicut distinguuntur in forma probari potest, tum à paritate rationis, tum etiam quia dependentia habet totum suum esse in ordine ad terminum, & cum eo realiter identificatur: ergo si in termino aliud est substantia, aliud unio, etiam in dependentia illa duo sunt ex natura rei distinguenda.

De ratione passionis esse actualement inhesionem.

Nihilominus dicendum censo passionem ut sic essentialiter dicere actualement unionem & coniunctionem ad terminum & ad subiectum cuius est passio: ita ut illa effectio formæ vel dependentiæ, quæ aliquod subiectum patitur, essentialiter talis sit, ut non possit esse nisi unita subiecto. Ut hanc assertionem probem, distinguo duplicem, vel potius triplicem passionem: una est pure unitiua formæ præexistens, vel tempore, vel natura ad subiectum: alia vero est & unitiua & factiua formæ. Omitto aliud membrum de actione productiua & non unitiua formæ, nam illa non potest habere rationem passionis, ut statim dicam.

De passione prioris generis, id est, pure unitiua, evidens est non posse fieri sine actuali unione ad subiectum, & essentialiter illam includere, quæ per illam formaliter nihil de nouo fit, nisi unio formæ ad subiectum, sed illa unio fieri non potest, nisi subiecto ipso actu recipiente & patiente, quia unio non potest esse sine actuali terminatione ad ea, quæ uniuntur: ergo hæc passio essentialiter includit actualement affectionem subiecti, quod per eam unitur. Exemplum huiusmodi passionis in naturalibus solum est in generatione hominis, quia nulla alia forma naturaliter præexistit. & sic per aliam actionem naturæ priorem ante compositum, nisi anima rationalis: in supernaturalibus autem est simile exemplum de hominis resurrectione: & adiungi potest aliud de unione humanitatis ad Verbum. Illa ergo passio quæ sit in materia cum illi unitur anima rationalis manifeste

fecto pēdet essentialiter à materia: nam si in illa non fiat, nihil per eam fiet, quia non fiet vnio formæ ad materiam, hæc enim vnio fieri non potest ad materiam, nisi ipsa materia illam passionem vnitiuam recipiat: si autem non fiat vnio, nihil fiet, quia iam forma supponitur facta, & sola vnio erat formalis terminus illius mutationis. Et hæc ratio procedit in omni simili exemplo vel vnione. Neque contra hoc procedit difficultas in principio tacta, quia per hanc mutationem non fiunt forma & vnio, sed vnio tantum, vt ex philosophia constare potest.

VIII. Præterea quando passio talis est vt per eam simul & forma fiat, & vnatur subiecto, si forma illa est, vt non sit propria res distincta à subiecto, sed modus tantum illius, tunc etiam manifestum est, passionem illam essentialiter includere actualem vnionem ad subiectum. Præcipuum exemplum huius rei est in passione illa, quæ fit per motionem localem, per quam solum fit modus quidam in subiecto quod mouetur, nempe localis præsentia, vt infra latius constabit circa prædicamentum Vbi: & ideo impossibile est intelligere, vt illa passio fiat extra subiectum: idemque est in omni re simili. Ratio autem hic est, quia in termino huiusmodi passionis non distinguitur vnio ab ipsa forma, sed de ratione illius modalis formæ est actualis vnio ad subiectum, & ideo passio proportionata est termino. Atque hic ita etiam cessat ratio dubitandi in principio posita.

IX. Superest igitur tertius modus, nimirum quando passio in subiecto talis est, vt per eam fiat, & forma quæ sit vera res distincta à subiecto, & vnio eius ad subiectum: & de hac etiam passione dicimus, essentialiter & in substantia sua includere quod sit non tantum aptitudinalis, sed etiam actualis affectio subiecti. Ratio à priori est, quia huiusmodi passio essentialiter est passioaeductio de potentia materiæ: huiusmodi autemeductio essentialiter includit vnionem actualem ad materiam. A posteriori vero declaratur, quia impossibile est illam passionem conservari, quoad substantiam eius (vt sic dicam) separatam à subiecto, & absque vnione, in quo magnum est discrimen inter illam & formam ipsam: ergo signum est includere in essentia sua actualem vnionem. Assumptum declaratur, nam hoc ipso quod calor fiat extra subiectum dependentia, & dimanatio illius caloris à sua causa, non est eiusdem essentialis rationis cum dependentia qua fit calor ex subiecto, & vt alibi ostendi, hoc ipso quod quantitas conseruatur separata à substantia, fit, seu conseruatur per dependentiam essentialiter distinctam ab alia, qua erat in subiecto. Huius autem ratio est, quia passioa creatio, &eductio de potentia subiecti, sunt dependentiæ essentialiter diuersæ, sed hoc ipso quod dependentia separatur à subiecto, iam non esteductio, sed creatio, vel conseruatio eiusdem rationis cum creatione: ergo mutatur essentialiter dependentia ex vi separationis à subiecto, ergo illa dependentia quæ habet rationem passionis, quatenus afficit subiectum, essentialiter includit actualem vnionem ad subiectum.

X. Dicitur fortasse aliquis, in forma materiali, vel accidenti separato à subiecto duplicem dependentiam intelligi posse. Vna est, quæ natura sua essentialiter postulat independentiam à subiecto, & talem esse dependentiam creatiuam, cui repugnat afficere subiectum & induere rationem passionis: alia vero intelligi potest, quæ postulet quidem naturam suam dependentiam à subiecto, non tamen ita essentialiter, quin possit per potentiam Dei absolutam illa priuari, & aliter conseruari, suppletæ Deo aliter illam dependentiam: & tunc dependentia illa, etiam si sit actu separata à subiecto, non erit dependentia creatiuam, quia ex se nata est dependere à subiecto: atque ita talis dependentia ex se erit vera passioa aptitudine

Tom. II. Metaphys.

quia ex se est affectiuam subiecti, etiam si cum ponitur separata per potentiam Dei, actu non afficiat.

Veruntamen hæc responsio non satisfact: reputat enim actualem dependentiam naturam suam pendente in suo esse, seu fieri à subiecto, conseruari actu separatam à subiecto, in quo est magna differentia inter dependentiam, & formam quæ pendet. Et ratio differentia est, quia dependentia non pendet per aliam dependentiam sed ex ipsa: & idem nec potest conseruari sine influxu omnis causæ à qua per se & realiter pendet seu causatur, nec illa naturalis dependentia, quam habet à materiali causa posset per aliud genus actionis suppleri, eo quod ad actionem non fit actio. Secus vero est de forma, quæ pendet, quia & pendet per dependentiam à se distinctam, & illa dependentia, quam habet à subiecto, potest per aliud genus actionis suppleri. Quo fit, vt nulla actio vel dependentia possit terminari ad formam per se stantem, & separatam à subiecto, quin talis actus sit creatio seu conseruatio creatiuam, quia fit sine materiali concursu subiecti ergo est productio formæ absq; eductione de potentia subiecti: ergo est creatio: nam in:er hæc non est medium. Neq; hic habet locum distinctio de actuali vel aptitudinali dependentia à subiecto: nam hoc ipso quod actio non sit actu ex subiecto, necesse est vt actu fiat ex nullo subiecto: & in hoc consummatur ratio creationis. Quapropter licet illa eadem forma possit talis fieri ex subiecto, tamen illam actio nullo modo potest esse ex subiecto. Et ideo nec etiam potest dependentia illa vnquam induere vel habere rationem passionis quia nunquam potest ipsamet subiectum afficere. Vnde tandem concluditur, nullam dependentiam posse habere rationem passionis, nisi quæ actu fit in subiecto, & ex subiecto, & consequenter afficit illud: & è conuerso nullam esse dependentiam actu separatam à subiecto, quæ nata sit eademmet afficere subiectum, & induere rationem passionis. Ergo in vnuerfum passio in essentiali ratione sua includit actualem vnionem ad subiectum, neque potest vnquam saluari cum sola aptitudinali.

Responsio ad rationes dubitandi.

XII. Ad rationem ergo dubitandi in principio positam respondetur passionem ex peculiari ratione sua postulare hanc actualem inhaerentiam, non ob illam præcisam rationem, quod est quidam modus, sed quia est talis modus, quo mediante educitur forma de potentia subiecti, seu passioa sit forma ex subiecto: quæ ratio essentialiter includit actualem vnionem ad subiectum. Ad alteram vero difficultatem respondetur, esse disparem rationem inter formam & dependentiam quoad includendam actualem vnionem ad subiectum, vt dictum est. Et licet fortasse in ipsa dependentia possit aliquo modo distingui vnio à tendentia in formam, nihilominus respectu ipsius dependentia seu passionis, illa duo essentialiter coniuncta sunt, ita vt vnum sine alio manere non possit propter rationem datam. De qua re videri possunt quæ dixi in 1. tom. 3. art. disput. 8. sect. 1.

SECTIO IV.

Vtrum successiva passio, & momentanea ad genus passionis pertineant, & quomodo sub illo differant.

MMes diuisiones quas de actione dedimus, locum habent in passione præter illam de actione ex subiecto, aut sine subiecto: in passione enim hæc diuisio non habet locum, eo quod passio